

گزارش تحلیلی

شرکت به رابین

BehRabin Co

خدمات مشاوره مدیریت

مقایسه تدابیر ایالات متحده و ایران برای مدیریت تبعات اقتصادی کروناویروس

گزارش چهارم

فروردین ماه ۱۳۹۹

مقایسه تدابیر ایالات متحده و ایران برای

مدیریت تبعات اقتصادی کروناویروس – ۴

۱۱ فروردین ۱۳۹۹

سارا ملک محمدی

پدرام سلوکی

در گزارش شماره یک که با عنوان «ابعاد درخواست استقراض ایران از صندوق بین‌المللی پول» در تاریخ ۲۴ اسفند ۱۳۹۸ منتشر شد به سازوکارهای همکاری صندوق بین‌المللی پول با کشورهای درگیر با کروناویروس و امکان‌سنجی استقراض ایران از این صندوق پرداخته شد. در گزارش شماره دو با عنوان «تدابیر مالی جهانی برای مواجهه با کروناویروس» که در تاریخ ۲۷ اسفندماه ۱۳۹۸ منتشر شد به بررسی تحلیلی نقش‌ها و اقدامات بانک‌های مرکزی و نهادهای ناظر بین‌المللی در کنترل تبعات اقتصادی ناشی از این ویروس پرداخته شده. هم‌چنین در گزارش سوم که در تاریخ ۸ فروردین ماه ۱۳۹۹ منتشر شد، تأثیر احتمالی شیوع کروناویروس بر صندوق‌های بازنشستگی مورد بررسی تحلیلی قرار گرفت. در این گزارش، تدابیر اتخاذ شده توسط ایالات متحده برای کنترل تبعات اقتصادی شیوع این ویروس با تدابیر ایران مورد مقایسه قرار گرفته است.

مقدمه

بزرگ‌ترین بسته نجات اقتصادی تاریخ آمریکا به تصویب رسید. هفته گذشته سران کاخ سفید و مجلس سنا پس از روزها مذاکرات سخت و پیچیده بر سر بسته محرک ۲۲۰۰ میلیارد دلاری برای مقابله با آثار اقتصادی ناشی از شیوع ویروس کرونا که از پرهزینه‌ترین تصمیم‌های تاریخ کنگره بوده است، توافق کردند تا با فراهم ساختن یک نظام حمایتی و پشتیبانی مناسب، امکان باقی ماندن شهروندان در خانه را برای کنترل اپیدمی این ویروس فراهم کنند. در مقررات تصویب شده این لایحه آمده است که رئیس جمهور ایالات متحده (دونالد ترامپ)، خانواده وی و سایر مقامات عالی دولت و اعضای کنگره مجاز به دریافت وام و یا سرمایه‌گذاری در برنامه‌های خزانه‌داری در این شرایط نیستند. با تصویب بسته محرک اقتصادی ۲۲۰۰ میلیارد دلاری برای مقابله با آثار ناشی از ویروس کرونا در آمریکا انتظار می‌رود میزان کسری بودجه این کشور از ۴,۶ درصد در سال قبل به بالای ۱۳ درصد در سال جاری برسد.

می توان اقدامات ایالات متحده آمریکا برای مقابله با آثار شیوع ویروس کرونا را در ۲ دسته سیاست های پولی و سیاست های مالی به شرح زیر طبقه بندی کرد:

الف) سیاست های پولی

۱) نرخ بهره

فدرال رزرو طی دو مرحله، نرخ بهره را کاهش داد و از حدود ۱-۱,۲۵ درصد آن را به حدود ۰-۰,۲۵ درصد رساند. آخرین باری که آمریکا بطور ناگهانی نرخ سود را کاهش داده بود به دوران بحران اقتصادی جهان در سال ۲۰۰۸ میلادی بازمی گردد. کاهش نرخ بهره برای اقتصاد یک کشور عموماً نشانه خوبی تلقی نمی شود؛ اما این اقدام از طرفی بانک ها را تقویت می کند تا از طریق قرض گرفتن منابع خود را تقویت کرده و در نتیجه بتوانند وام های بیشتری بدهند. از طرف دیگر این اقدام برای تشویق بیشتر افراد و کسب و کارها برای استقراض از بانک ها و مؤسسات مالی انجام می شود.

۲) خرید اوراق بهادار در مقیاس بالا

دولت آمریکا در اقدام دوم خود، به دنبال اجرای سیاست های پولی انبساطی، برنامه جامع تسهیل کمی فدرال رزرو آمریکا با خرید ۵۰۰ میلیارد دلار اوراق قرضه خزانه و ۲۰۰ میلیارد دلار اوراق رهنی را به اجرا خواهد گذاشت. فدرال رزرو برای حمایت از اقتصاد آمریکا و تزریق نقدینگی، اوراق خزانه را خریداری و مؤسسه fannie mae (آژانس MBS) نیز در این راستا از عملکرد بازار حمایت کرد.

۳) اعطای وام

بخش قابل توجهی از این بسته محرک اقتصادی، یعنی بیش از ۵۰۰ میلیارد دلار برای جلوگیری از ورشکستگی بزرگترین بنگاه های اقتصادی آمریکا است که سهم بزرگی از بازار کار را شامل می شوند. این بخش از لایحه شبیه به بسته هایی است که پس از بحران مالی سال ۲۰۰۸ در آمریکا تصویب شد. با اینکه آن بسته ها در رسیدن به اهداف خود موفق بودند، اما پول مالیات دهندگان آمریکایی را خرج ورشکستگی شرکت هایی کردند که خود مقصر اصلی آن بحران بودند. با توجه به این تجربه، این بار کنگره بر نحوه استفاده از این بسته نظارت خواهد کرد. یک بازرس کل و یک کمیته بازرسی برای این امر در نظر گرفته شده است. برای مثال، شرکت هایی که از این بسته مالی بهره مند می شوند، حق اخراج کارکنان خود را نداشته و اجازه ندارند سهام خود را از بورس خارج کنند. این اقدام از طرفی به حفظ بازار سرمایه کمک خواهد کرد.

دولت آمریکا به اداره کسب و کارهای کوچک (این اداره زیرمجموعه دولت آمریکا است)، دستور داده است تا با ارائه وام های کم بهره به مالکان کسب و کارهای کوچک آسیب دیده در اثر ویروس کرونا، زمینه را برای افزایش حجم

نقدینگی و تزریق آن به این مشاغل فراهم کند. ۳۷۷ میلیارد دلار برای کسب و کارهای کوچک اختصاص داده خواهد شد، مشروط بر آنکه این شرکت‌ها کارکنان خود را اخراج نکنند و از این وام حمایتی دولت در جهت افزایش حقوق کارکنان و فعالیت‌های جاری خود استفاده کنند. این اعطای وام در حوزه‌های زیر انجام خواهد شد:

- فراهم نمودن مساعدت‌های نقدی به شرکت‌های منتشرکننده اوراق تجاری
- حمایت از شرکت‌ها در بازار اولیه به منظور جذب سرمایه از طریق انتشار اوراق
- حمایت از شرکت‌ها در بازار ثانویه برای خرید اوراق منتشر شده توسط شرکت‌های معتبر و صندوق‌های ETF
- حمایت از اوراق منتشر شده به پشتوانه دارایی‌ها
- اعطای اعتبار نود روزه به معامله‌گران بازار اولیه برای سرمایه‌گذاری در اوراق بدهی و سهام
- حمایت از صندوق‌های مشترک بازار پول و اعطای وام به مؤسسات مالی دارای دارایی‌های با کیفیت بالا

ب) سیاست‌های مالی

۱) مشوق‌های کوتاه مدت

دولت در نظر دارد کمک‌های مالی به ایالت‌ها را افزایش دهد تا از این طریق ایالت‌هایی که با مشکل نقدینگی برای مدیریت بحران مواجه هستند را یاری کند.

کمک به خانوار از آن جهت است که شاغلین به دلیل محدودیت‌های رفت و آمد و یا بسته شدن مراکز تجاری و دفاتر کاری، کار خود را از دست داده‌اند. همچنین شهروندانی که به دلیل ابتلا به این ویروس باید تحت درمان قرار بگیرند یا قرنطینه شوند درآمد خود را از دست خواهند داد به همین منظور پرداخت‌های نقدی به شهروندان آمریکایی در دستور کار قرار گرفته است، به این صورت که خانوارها با درآمد بالای ۱۰۰ هزار دلار در سال به ازای هر فرد بزرگسال شامل این کمک نمی‌شوند و خانوارهایی که درآمد آن‌ها به ازای هر فرد بزرگسال ۷۵ هزار دلار در سال و کمتر می‌باشد در بیشترین حالت معادل ۱۲۰۰ دلار برای هر فرد بزرگسال و ۵۰۰ دلار برای هر کودک را دریافت خواهند کرد.

گسترش بیمه‌های بیکاری؛ طبق اعلام وزارت کار آمریکا تنها در هفته‌های اخیر شمار متقاضیان بیمه بیکاری به بالای سه میلیون نفر رسیده است که این رقم حدود ۱۴ برابر آمار مربوط به قبل از شیوع این ویروس می‌باشد. در همین راستا دولت در نظر دارد بودجه‌ای برای تأمین مزایای بیمه بیکاری تخصیص دهد تا کسانی که به دلیل شیوع ویروس کرونا کار خود را از دست داده‌اند از مزایای بیمه بیکاری استفاده کنند. همچنین در این طرح برای اولین بار پلتفرم‌های آنلاین مانند سرویس درخواست تاکسی اوبر مشمول بیمه بیکاری شدند.

دولت در نظر دارد برای حمایت از اقشار ضعیف و همچنین تقویت سمت تقاضا در بازار یارانه خرید مواد خوراکی برای گروهی از شهروندان تخصیص دهد.

تنفس سه ماهه برای پرداخت مالیات‌ها تا سقف ۳۰۰ میلیارد دلار؛ مهلت پرداخت مالیات در آمریکا ۱۵ آوریل هر سال می‌باشد، این معافیت موقت به مؤدیان مالیاتی آمریکا این اجازه را می‌دهد تا بدون نیاز به پرداخت جریمه دیر کرد به دلیل تعویق در پرداخت، مالیات خود را با تاخیر حداکثر ۹۰ روزه پرداخت کنند. همچنین تنفس بیشتر برای وام‌های رهنی فدرالی و وام‌های دانشجویی به منظور کاهش فشار بر این قشر از جامعه در دست بررسی می‌باشد.

۲) محرک‌های اقتصادی و دیگر سیاست‌های مالی؛

تضمین برای صندوق‌های سرمایه‌گذاری مشترک بازار پول؛ تا به این وسیله اطمینان خاطر به سرمایه‌گذاران داده شود که تحت هر شرایطی دولت خریدار یونیت‌های صندوق‌های آنها است.

در ادامه به جزئیات این بسته حمایتی بزرگ می‌پردازیم:

جزئیات بسته حمایتی ایالات متحده

تدابیر ایران برای مقابله با آثار ناشی از کرونا ویروس

دولت ایران نیز با وجود قرار داشتن در شرایط تحریم، ۲۰ درصد بودجه امسال یعنی حدود ۱۰۰ هزار میلیارد تومان را به مبارزه با کرونا اختصاص داده است.

اقدامات دولت ایران برای مقابله با آثار اقتصادی شیوع ویروس عبارتند از:

الف) اولین اقدام، ارائه تسهیلات به کسب و کارهای آسیب دیده از شیوع ویروس کرونا می باشد. در این راستا مبلغ ۷۵ هزار میلیارد تومان تسهیلات در اختیار کسب و کارهای آسیب دیده از کرونا قرار می گیرد. بانک مرکزی به منظور ایفای نقش و نیز انجام رسالت تاریخی خود، پیشنهاد اعطای تسهیلات بانکی با نرخ ترجیحی ۱۲ درصد را ارائه کرد که این موضوع مورد تصویب قرار گرفت. نرخ بهره حقیقی در کشورمان حتی در حد ۱۸ درصد نرخ سود اسمی بانک ها و با توجه به نرخ تورم سالانه منفی می باشد و قطعاً با نرخ ۱۲ درصد نرخ بهره حقیقی بسیار منفی تر خواهد بود و لذا کمک مناسبی به مشاغل آسیب دیده است. براساس بررسی های کارشناسی انجام شده گفته می شود هر نرخی کمتر از این عدد با توجه به بار مالی آن برای نظام بانکی امکان پذیر نمی باشد. بازپرداخت اقساط این تسهیلات، دوساله بوده و برای شروع بازپرداخت اقساط، تنفس چندماهه در نظر گرفته خواهد شد. بانک مرکزی با تامین اعتبار لازم و با همراهی بانک های کشور، این تصمیم مهم را در اسرع وقت عملیاتی و اجرایی خواهد کرد. طی مصوبه ستاد اقتصادی دولت این تسهیلات به واحدهای آسیب دیده که اشتغال خود را حفظ کرده اند پرداخت خواهد شد، مشروط بر اینکه پس از شیوع بیماری کرونا کارگر و یا کارگران خود را اخراج نکرده باشند.

ب) حدود ۵ هزار میلیارد تومان برای کمک به صندوق بیمه بیکاری اختصاص داده خواهد شد.

ج) در نظر گرفتن دو بسته حمایتی برای اقشار کم درآمد نیز از اقدامات دولت ایران به شمار می رود. هفت میلیون نفر از اقشار کم درآمد در نظر گرفته شده اند که مقرر شده است تحت حمایت دو بسته معیشتی ویژه قرار بگیرند. بسته اول شامل کمک ماهیانه ۲۰۰ تا ۶۰۰ هزار تومانی برای ۳ میلیون ایرانی فاقد درآمد ثابت می باشد.

د) اقدام بعدی دولت با هدف مساعدت و حمایت از صاحبان کسب و کارها می باشد. بدین منظور اقساط تسهیلات صاحبان کسب و کارها (اعم از اشخاص حقیقی و حقوقی) و نیز اقساط قرض الحسنه کلیه اشخاص طی ماه های اسفند ۱۳۹۸، فروردین ۱۳۹۹ و اردیبهشت ۱۳۹۹ سررسید می شود و به دلیل شرایط بوجود آمده ناشی از شیوع ویروس کرونا، قادر به بازپرداخت وام و تسهیلات و یا اقساط تسهیلات و وام خود در مواعد مقرر نیستند منوط به آنکه بدهی آنها تا تاریخ ۱۳۹۸/۱۰/۰۱ در طبقه جاری قرار داشته باشد، می توانند اقساط سه ماه مذکور را پس از پایان دوره بازپرداخت اقساط، پرداخت

گزارش تحلیلی

نمایند. همچنین در مورد تسهیلاتی که بازپرداخت آن‌ها به صورت دفعی بوده و سررسید آن‌ها در بازه زمانی یاد شده قرار دارند مهلت سه ماهه داده می‌شود تا پس از سه ماه از سررسید تسهیلات، بدهی خود را بازپرداخت نمایند. وام‌گیرندگان و تسهیلات‌گیرندگان در دوره مذکور مشمول جریمه (مابه‌التفاوت نرخ وجه التزام تاخیر تادیه دین و نرخ سود مندرج در قرارداد) و کارمزد اضافی نمی‌شوند.

بنابر گزارش روابط عمومی بانک مرکزی، بخش‌ها و رسته‌های کسب و کارهایی که به طور مستقیم از بیماری کرونا دچار بیشترین آسیب شده‌اند، شامل امکان بهره‌مندی از تعویق پرداخت تسهیلات در اسفند ۹۸ و دو ماهه اول سال ۹۹ هستند.

ه) به گزارش روابط عمومی بانک مرکزی، حداقل معادل ۲۵۰ میلیون یورو به قید فوریت برای تأمین واردات دارو و تجهیزات پزشکی تخصیص داده شده است.

و) دولت ایران همچنین مبلغ ۵ میلیارد دلار از صندوق بین‌المللی پول (IMF) درخواست وام کرده است. با توجه به شیوع گسترده ویروس کرونا در کشور و ضرورت تداوم پر قدرت اقدامات پیشگیری، درمان و مقابله با آثار اقتصادی آن و با توجه به میزان سهمیه جمهوری اسلامی ایران در صندوق، بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران درخواست بهره‌مندی از تسهیلات تأمین مالی سریع (RFI) در حدود ۵ میلیارد دلار را از صندوق بین‌المللی پول کرده است.

ز) جزئیات بسته حمایتی سران قوا از مؤدیان مالیاتی در پی شیوع کرونا

- مبالغ نقدی و غیر نقدی مقابله با کرونا هزینه قابل قبول مالیاتی محسوب می‌شود
- تمدید سررسید پرداخت مالیات بر ارزش افزوده دوره چهارم سال ۱۳۹۸
- مهلت جدید ۳ ماهه پرداخت بدهی مالیاتی مؤدیان
- تمدید مهلت اعتراض به اوراق مالیاتی تا پایان خرداد

مقایسه اقدامات انجام شده توسط ایالات متحده و جمهوری اسلامی ایران

ایران	آمریکا	اقدامات دولت‌ها برای مقابله با اثرات شیوع ویروس کرونا
X	✓	کاهش نرخ بهره
X	✓	خرید اوراق بهادار توسط دولت
✓	✓	اعطای وام به کسب و کارهای کوچک و بزرگ
✓	X	به تعویق انداختن مهلت بازپرداخت اقساط تسهیلات بانکی
X	✓	ضمانت صندوق‌های سرمایه‌گذاری مشترک
X	✓	حمایت از بازار سرمایه
✓	✓	معافیت‌های مالیاتی
✓	✓	حمایت از بیمه بیکاری
✓	✓	کمک به خانوارها
✓	✓	کمک به کادر درمانی و حوزه سلامت و بهداشت

Website: www.BehRabin.com
Email: info@BehRabin.com
[Linkedin.com/company/behabinco](https://www.linkedin.com/company/behabinco)
[Instagram.com/behabinco](https://www.instagram.com/behabinco)
[Twitter.com/behabinco](https://twitter.com/behabinco)
[Aparat.com/behabin](https://www.aparat.com/behabin)

تلفن: ۰۲۱ - ۲۲۹ ۱۶ ۲۲۶

فکس: ۰۲۱ - ۲۲۹ ۱۶ ۲۲۸

کد پستی: ۱۵۴۹۷۵۳۷۱۹

آدرس: تهران، بلوار میرداماد، شماره ۲۱۰، واحد ۷